

Pokyny k provádění strategie programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity pro začleňování a rozmanitost

Verze 1 – 29/04/2021

EVROPSKÁ KOMISE

Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu
Evropská komise

B-1049 Brusel

© Evropská unie, 2021

Opakované použití povoleno pod podmínkou uvedení zdroje.

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

Pokyny k provádění strategie programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity pro začleňování a rozmanitost

Verze 1 – 29/04/2021

Obsah

Obsah	4
1. Úvod.....	6
2. Souvislosti.....	7
a) Politický rámec a hybné síly.....	7
b) Společenský kontext.....	7
c) Navázání na zkušenosti z předchozích programů	8
3. Cíle strategie	8
4. Definice	9
a) Cílové skupiny	9
b) Překážky v dostupnosti a dosahu.....	10
i. Zdravotní postižení	10
ii. Zdravotní problémy	10
iii. Překážky spojené se systémy vzdělávání a odborné přípravy	10
iv. Kulturní odlišnosti	10
v. Sociální překážky	11
vi. Ekonomické překážky	11
vii. Překážky související s diskriminací.....	11
viii. Geografické překážky	11
c) Porozumění rozmanitosti	11
5. Mechanismy programů na podporu začleňování a rozmanitosti	12
a) Začlenění a rozmanitost jako priority v procesu posuzování	12
b) Dostupnost a uživatelská přívětivost programů	12
c) Přípravné návštěvy	12
d) Posílené mentorování.....	13
e) Vyhrazená finanční podpora.....	13
f) Menší a snadněji přístupné akce	13
g) Postupné budování kapacit	14
h) Formát projektu a doba trvání mobility	14
i) Evropské aktivity na místní úrovni	14
j) Virtuální výměny	14
k) Podpora jazykového vzdělávání.....	14
6. Úloha organizací při přípravě, provádění a sledování projektů.....	14
a) Vytváření sítí a budování kapacit pro začleňování a rozmanitost	15
b) Spravedlivý a transparentní výběr účastníků.....	15
c) Zvyšování povědomí a osvěta	15
d) Příprava a podpora účastníků ve všech fázích projektu	16
i. Před začátkem projektu	16
ii. V průběhu projektu	16
iii. Po skončení projektu	17
e) Motivace a podpora zapojení komunity.....	17
7. Úloha národních agentur, vzdělávacích středisek a Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA).....	17
a) Informace a zvyšování povědomí	18
b) Podpůrný přístup.....	18
c) Strategická opatření	18
d) Úředníci pro začleňování	18

e) Školení a vytváření sítí pro organizace, pracovníky národních agentur a odborné hodnotitele	19
f) Monitorování a vykazování	19
g) Synergie s dalšími programy.....	19
8. Inspirace úspěšnými zkušenostmi a osvědčenými postupy.....	20

1. Úvod

Zásady rovnosti a inkluzivnosti jsou součástí základních hodnot Evropské unie. Současně jsou společnosti v mnoha ohledech stále rozmanitější. Z toho vyplývá větší potřeba naučit se orientovat v rozmanitosti a vytvářet v Evropě inkluzivní a soudržné společnosti. Programy EU Erasmus+ a Evropský sbor solidarity (dále jen „programy“) jsou klíčovými programy, které mohou tuto snahu podpořit.

Programy Evropské unie (EU) by měly poskytovat příležitosti, které jsou dostupné všem. Někteří lidé však nemohou těchto příležitostí využívat rovnou měrou, protože se potýkají s různými překážkami. Začlenění osob, které čelí překážkám v přístupu nebo mají omezené příležitosti v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a práce s mládeží, je hlavním cílem několika politických iniciativ. Zatímco programy EU v oblasti vzdělávání, mládeže a sportu se v minulosti zaměřovaly na začleňování, hodnocení a výzkumy poukazují na potřebu dalšího rozšiřování přístupu a inkluzivnosti.

Jako podnět pro začleňování a rozmanitost v nové generaci programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity obsahují nařízení pro tyto nové programy zvláštní kapitolu o začleňování, která mimo jiné požaduje, aby Evropská komise vytvořila zvláštní rámec pro opatření v oblasti začleňování, v němž budou v tomto ohledu nastíněny hlavní oblasti činnosti pro příštích sedm let. Souběžně s interinstitucionálními jednáními o nařízeních, kterými se tyto dva programy zavádějí, a s cílem zajistit, aby nové programy zahrnovaly tento důležitý horizontální rozměr již od samého počátku, byla společně s členskými státy, národními agenturami pro programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity a Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu (EACEA), sítěmi, nevládními organizacemi, odborníky a konečnými příjemci grantu, včetně těch s omezenými příležitostmi, rozvinuta práce na inkluzivnějších programech Erasmus+ a Evropský sbor solidarity.

Tento dokument je výsledkem tohoto procesu společného vytváření, vychází ze zkušeností napříč různými sektory programů a podporuje jejich vzájemnou inspiraci a motivaci. Obsahuje sdílené definice pro různé sektory, cílové skupiny a specifické cíle související se začleňováním a byl vypracován v úzké spolupráci s národními agenturami pro programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity a dalšími externími zúčastněnými stranami s cílem přiblížit program Erasmus+ a Evropský sbor solidarity také lidem s omezenými příležitostmi.

Tento dokument zahrnuje následující aspekty: v oddíle 2 jsou upřesněny politické souvislosti, které vycházejí ze zkušeností z předchozích programů v příslušných oblastech. Cíle strategie jsou podrobněji rozvedeny v oddíle 3.

Oddíl 4 poskytuje nezbytné definice, přičemž opatření dostupná v rámci programů k zajištění jejich nejširší dostupnosti jsou popsána v oddílech 5 a 6. Oddíl 7 stanoví pokyny pro národní agentury, vzdělávací střediska a Evropskou výkonnou agenturu pro vzdělávání a kulturu, jak strategii uplatňovat na činnosti podporované prostřednictvím programů. Příklady osvědčených postupů a způsoby, jak co nejlépe využít příslušné nástroje, jsou uvedeny v oddíle 8.

2. Souvislosti

a) Politický rámec a hybné síly

Zásady rovnosti a inkluzivnosti jsou součástí základních hodnot Evropské unie a jsou zakotveny ve Smlouvách EU¹: „Ve všech svých činnostech dodržuje Unie zásadu rovnosti svých občanů, kterým se dostává od jejích orgánů, institucí a jiných subjektů stejné pozornosti.“

Začlenění osob, které se potýkají s překážkami v přístupu nebo mají omezené příležitosti v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a práce s mládeží, je hlavním cílem iniciativy Komise na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání² jakož i strategie EU pro mládež³ a evropských cílů v oblasti mládeže⁴. Evropský pilíř sociálních práv uvádí, že „každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení“⁵. Je také v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030⁶, jejímž cílem je mimo jiné „zajistit inkluzivní a spravedlivé kvalitní vzdělávání a možnosti celoživotního učení pro všechny“.

Evropská rada⁷ v této souvislosti zdůraznila, že „vzdělávání a kultura mají zásadní význam při budování inkluzivních a soudržných společností“, a v tomto světle vyzvala členské státy, Radu ministrů a Evropskou komisi, aby pokračovaly v práci s cílem „zintenzivnit mobilitu a výměny, mimo jiné prostřednictvím značně posílených, inkluzivních a rozšířených“ programů.

Sport je kromě toho rámcem pro osobní, sociální a vzdělávací dovednosti a podporuje toleranci, solidaritu, inkluzivnost, jakož i další sportovní hodnoty a hodnoty EU. Jedním z cílů nového pracovního plánu EU pro sport je zvýšit účast na sportu a zdravím prospěšné fyzické aktivitě, aby se podpořil aktivní životní styl šetrný k životnímu prostředí, sociální soudržnost a aktivní občanství.

Na tomto politickém pozadí a s ohledem na podněty zúčastněných stran je zásada, že programy by měly být dostupné všem⁸ bez ohledu na překážky, s nimiž se lidé mohou potýkat, základem všech příležitostí, které nabízejí jednotlivcům a organizacím z EU i mimo ni, s cílem nikoho neopomíjet a vést k inkluzivnější, spravedlivější, ekologičtější společnosti přizpůsobené digitalizaci.

b) Společenský kontext

Společnost je v mnoha ohledech stále rozmanitější (kultury, schopnosti, sociální skupiny, sexualita, politické názory, identity, vzdělání, odborná příprava, úroveň gramotnosti atd.). Z toho vyplývá větší potřeba naučit se orientovat v rozmanitosti a vytvářet inkluzivní a soudržné společenské systémy, a to prostřednictvím informálních, formálních a neformálních vzdělávacích aktivit. Vizí Evropy je poskytnout potřebnou podporu při řešení problémů, kterým mohou lidé v tomto procesu čelit.

¹ Článek 9 konsolidovaného znění.

² Sdělení Komise COM(2018) 268 ze dne 22. května 2018.

³ Usnesení Rady 14080/18 ze dne 15. listopadu 2018, kterým se stanoví strategie EU pro mládež na období 2019–2027.

⁴ https://europa.eu/youth/home_cshttps://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/youthgoals_en.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_cs.

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_cs

⁷ Závěry ze zasedání Rady ve dnech 14. a 15. prosince 2017.

⁸ [Odkaz na právní základ.]

Moderní společnosti a politické systémy spoléhají na začlenění a aktivní účast občanů v demokratickém procesu a veřejném životě bez ohledu na jejich původ nebo životní okolnosti⁹. V tomto ohledu může účast v programech přispět k rozvoji pocitu společného občanství a k podpoře většího zapojení do společnosti, jak ukázalo hodnocení programu Erasmus+ 2014-2020 v polovině období a řada výzkumných aktivit¹⁰.

c) Navázání na zkušenosti z předchozích programů

V letech 1987–2020 využilo programy EU v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu více než deset milionů účastníků. V letech 2014–2017 tvořil podíl osob s omezenými příležitostmi v průměru 11,5 % z celkového počtu účastníků¹¹, a to ve všech sektorech programu. Byly mezi nimi však značné rozdíly. Například do projektů pro mládež bylo zapojeno až 30 % mladých lidí s omezenými příležitostmi a každý třetí sportovní projekt řešil otázky spojené se sociálním začleňováním.

A přestože program Erasmus+¹² vykázal lepší výsledky než jeho předchůdci, pokud jde o zapojení lidí s omezenými příležitostmi, hodnocení programu v polovině období poukázalo na potřebu dalšího rozšíření přístupu a inkluзивnosti¹³.

Předchozí programy neobsahovaly sdílené definice pro různá odvětví, cílové skupiny a specifické cíle související se začleňováním. To vedlo ke značné složitosti při smysluplném porovnávání údajů mezi jednotlivými odvětvími a při stanovování komplexních strategií na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU.

Na evropské úrovni byly stanoveny strategické směry týkající se začleňování a rozmanitosti a způsob jejich provádění na vnitrostátní úrovni se v jednotlivých zemích lišil. Někdy však příjemci grantu uváděli¹⁴, že existuje prostor pro zlepšení komunikace a koordinace v otázkách začleňování mezi projekty bez ohledu na to, zda byly podporovány prostřednictvím akcí řízených Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu (EACEA) v Bruselu, nebo prostřednictvím národních agentur pro program Erasmus+ v různých zemích, které se programů účastní.

Společný strategický přístup k začleňování a rozmanitosti poskytuje příležitost vycházet ze zkušeností se začleňováním v jednotlivých odvětvích a podporovat vzájemnou inspiraci a motivaci napříč odvětvími. Proto vznikla tato komplexní strategie pro programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity na období 2020–2027. Strategie může těžit z osvědčeného know-how národních agentur, vzdělávacích středisek a výkonné agentury.

3. Cíle strategie

Cílem této strategie je pomoci vytvořit spravedlivé možnosti přístupu k těmto programům pro všechny. Toho by se mělo dosáhnout odstraněním překážek, kterým mohou různé cílové skupiny (popsané níže) čelit při přístupu k těmto příležitostem v rámci Evropy i mimo ni. Tato strategie poskytuje rámec umožňující realizaci projektů v oblasti začleňování a rozmanitosti podporovaných programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity.

Strategie se mimoto snaží podporovat rozmanitost všeho druhu jako cenný zdroj učení a usiluje o to, aby zúčastněné strany programu, zejména organizátoři a účastníci projektů, pozitivně komunikovali s různými lidmi z odlišných prostředí ve všech typech projektů.

⁹ Panel odborníků pro evropské vzdělávání a odbornou přípravu – tematická zpráva Inclusion and Citizenship (Začleňování a občanství), fórum ze dne 24. ledna 2019.

¹⁰ Například v oblasti mládeže: www.researchyouth.eu; ve vysokoškolském vzdělávání: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2548_cs.htm.

¹¹ Zdroj: Zpráva Komise [COM(2018) 50] Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o hodnocení programu Erasmus+ na období 2014–2020 v polovině období, strana 2.

¹² Vzhledem k tomu, že Evropský sbor solidarity byl zřízen jako samostatný program v říjnu 2018, smysluplné posouzení jeho inkluзивity bude možné provést až během období 2021–2027.

¹³ Viz poznámka pod čarou č. 11.

¹⁴ Například závěry tematického zasedání klastru EACEA, říjen 2017.

To by mělo v konečném důsledku vést k většímu počtu kvalitnějších projektů, které by buď přímo zapojovaly osoby s omezenými příležitostmi, nebo se zaměřovaly na otázky začleňování a rozmanitosti. Oba typy projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti by měly vyvolat pozitivní změny pro lidi s omezenými příležitostmi i pro společnost a v konečném důsledku přispět ke snížení nerovnosti.

Toho chce strategie dosáhnout prostřednictvím:

1. zavedení jednotného chápání osob, které lze považovat za osoby s omezenými příležitostmi, a stanovení uceleného rámce pro jejich začlenění do programů;
2. zvýšeného odhodlání prosazovat začleňování a rozmanitost ze strany všech aktérů do akcí programů a pozitivní přístup k rozmanitosti všeho druhu v projektech;
3. podpory příjemců grantu při vytváření kvalitnějších projektů, do nichž se zapojují lidé s omezenými příležitostmi (např. poskytováním odborné přípravy, nástrojů, finančních prostředků, koučování atd.);
4. snížení překážek bránících lidem s omezenými příležitostmi v účasti na programech a pomoci žadatelům a potenciálním žadatelům tyto překážky překonat, jakož i vytvoření vhodných podmínek pro učení, práci nebo dobrovolnictví tím, že se budou řešit jejich potřeby podpory;
5. podpory uznávání zkušeností a kompetencí, které si v programech osvojili lidé s omezenými příležitostmi a lidé, kteří s nimi pracují;
6. zajištění toho, aby byl důraz na začleňování a rozmanitost zohledněn ve všech fázích řízení programů a životního cyklu projektu: před zahájením (propagace, dosah, podpora, posouzení atd.), v průběhu (výběr účastníků, příprava, provádění, výsledky atd.) a po ukončení projektu (hodnocení, šíření a využívání výsledků projektu, navazující opatření atd.);
7. zviditelnění začleňování a rozmanitosti a jejich úlohy při provádění programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity na vysoké úrovni.

Tyto cíle a opatření mají doplnit a upřesnit definice a cíle stanovené v právních základech programů¹⁵.

4. Definice

a) Cílové skupiny

Nařízení, kterými se zřizují programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, definují „(mladou) osob[u] s omezenými příležitostmi“ jako „(mladou) osob[u], která z ekonomických, sociálních, kulturních, zeměpisných nebo zdravotních důvodů, z toho důvodu, že pochází z přistěhovaleckého prostředí, z důvodů jako zdravotní postižení či vzdělávací obtíže, nebo z jakýchkoli jiných důvodů, včetně těch, které by mohly vést k diskriminaci podle článku 21 Listiny základních práv Evropské unie, čelí překážkám, které jí brání účinně využít příležitosti,“¹⁶.

Proto jsou hlavními cílovými skupinami této strategie osoby s omezenými příležitostmi v životě, které je v porovnání s jejich vrstevníky znevýhodňují, pokud jde o účast v programech a/nebo v systémech vzdělávání a odborné přípravy. Tyto osoby se mohou

¹⁵ Ukazatele pro vykazování pokroku dosaženého při plnění obecných a specifických cílů programů jsou stanoveny v příloze příslušných nařízeních.

¹⁶ Ačkoli tyto texty vycházejí z politické dohody mezi spolunormotvůrci, obě nařízení jsou v době přípravy tohoto dokumentu v procesu schvalování v rámci postupu spolurozhodování, z čehož vyplývá, že text vztahující se k oběma nařízením by měl být považován za koncept, dokud oficiálně nevstoupí v platnost.

ocitnout v této znevýhodněné situaci z důvodu jednoho nebo více faktorů vyloučení uvedených v následujícím seznamu.

Tyto faktory mohou ztížit přístup k příležitostem v programech, zejména ve vztahu k určitým strukturám a postupům dosahu, komunikace a tvorby projektů, a stát se tak překážkami. Záleží na kontextu a je na posouzení kompetentních pracovníků zapojených do programu s ohledem na zpětnou vazbu a podněty od účastníka (účastníků), zda by měl konkrétní projekt nebo účastník získat dodatečnou podporu pro začleňování a rozmanitost.

b) Překážky v dostupnosti a dosahu

Předchozí zkušenosti pomáhají určit hlavní překážky, které mohou lidem s omezenými příležitostmi bránit ve větší účasti na programech jako účastníkům. Níže uvedený výčet těchto případných překážek je pouze orientační a má být nápomocen jako zdroj při provádění opatření s cílem zvýšit dostupnost a dosah z hlediska osob s omezenými příležitostmi. Tyto překážky mohou bránit účasti uvedených skupin samostatně i ve vzájemné kombinaci.

i. Zdravotní postižení

Patří sem fyzické, duševní, mentální nebo smyslové poruchy, které v kombinaci s různými překážkami mohou dané osobě bránit, aby se plně a účinně zapojila do společnosti za stejných podmínek jako ostatní¹⁷.

ii. Zdravotní problémy

Překážky mohou vyplývat ze zdravotních problémů, včetně závažných onemocnění, chronických onemocnění nebo jakéhokoli jiného stavu souvisejícího s fyzickým nebo duševním zdravím, který brání účasti v programech.

iii. Překážky spojené se systémy vzdělávání a odborné přípravy

Osoby, pro které je v systémech vzdělávání a odborné přípravy z různých důvodů obtížné dosáhnout uspokojivých výsledků, osoby předčasně odcházející ze vzdělávání, osoby, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET) a dospělé osoby s nízkou kvalifikací se mohou setkávat s překážkami. Ačkoli svou úlohu mohou hrát i jiné faktory, tyto obtíže při vzdělávání, byť mohou souviset i s osobní situací, většinou vyplývají ze systému vzdělávání, který vytváří strukturální omezení a/nebo plně nezohledňuje konkrétní potřeby jednotlivce. Jednotlivci mohou překážkám v účasti čelit i v případě, že jim struktura vzdělávacích programů v rámci jejich studia ztěžuje mobilitu ve vzdělávání nebo v odborné přípravě v zahraničí.

iv. Kulturní odlišnosti

Kulturní odlišnosti mohou jako překážky vnímat lidé z jakéhokoli prostředí, na osoby s omezenými příležitostmi však mohou mít tyto odlišnosti zvláštní dopad. Tyto odlišnosti mohou představovat významné překážky v učení obecně, zvláště pak pro osoby z rodin migrantů nebo uprchlíků (zejména nově přichozí migranty), příslušníky národnostních nebo etnických menšin, uživatele znakového jazyka, osoby s potížemi s jazykovým přizpůsobením nebo kulturním začleněním atd. Při účasti na jakémkoliv druhu programových aktivit může konfrontace s cizími jazyky a kulturními rozdíly jednotlivce odrazovat a určitým způsobem omezovat výhody plynoucí z této účasti. Tyto kulturní

---

¹⁷ Úmluva o právech osob se zdravotním postižením:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32010D0048&qid=1623320274415>

odlišnosti mohou dokonce bránit potenciálním účastníkům v podání žádosti o podporu prostřednictvím programů, proto celkově představují obecnou překážku účasti.

v. Sociální překážky

Překážky v oblasti sociálního přizpůsobení, jako jsou omezené sociální kompetence, antisociální nebo vysoce rizikové chování, sociální marginalizace či status (bývalého) pachatele trestné činnosti nebo osoby, jež užívá (nebo užívala) návykové látky nebo alkohol, mohou představovat překážku.

Další sociální překážky mohou pramenit z rodinných poměrů, např. pokud se jedná o osobu, jež má jako první v rodině získat přístup k vysokoškolskému vzdělávání, nebo o rodiče (zejména rodiče samoživitele), pečovatele, živitele či sirotka nebo o osobu, která žila nebo v současné době žije v ústavní péči.

vi. Ekonomické překážky

Ekonomické znevýhodnění, jako je nízká životní úroveň, nízký příjem, účastník vzdělávání, jenž musí pracovat pro vlastní obživu, závislost na systému sociálního zabezpečení, dlouhodobá nezaměstnanost, nejistá situace nebo chudoba, bezdomovectví, zadluženost nebo finanční problémy atd., mohou představovat překážku.

Další obtíže mohou vyplývat z omezené převoditelnosti služeb (zejména podpory pro osoby s omezenými příležitostmi), které musí být „mobilní“ spolu s účastníky, kteří cestují do vzdáleného místa, či dokonce do zahraničí.

vii. Překážky související s diskriminací

Překážky mohou vznikat v důsledku diskriminace související s pohlavím (genderovou identitou, jejím vyjádřením atd.), věkem, etnickou příslušností, náboženstvím, přesvědčením, sexuální orientací, zdravotním postižením nebo faktory plynoucími z příslušnosti ke dvěma či více skupinám (kombinace jedné nebo několika uvedených diskriminačních překážek).

viii. Geografické překážky

Pokud osoby žijí ve vzdálených nebo venkovských oblastech, na malých ostrovech nebo v okrajových/nejvzdálenějších regionech, na předměstích, v méně obsluhovaných oblastech (omezená veřejná doprava, nedostatečná vybavenost) nebo v méně rozvinutých oblastech třetích zemí atd., může to znamenat překážku.

c) Porozumění rozmanitosti

Rozmanitost se v kontextu této strategie týká rozdílů všeho druhu. Některé druhy rozmanitosti jsou zjevnější než jiné, např. etnická příslušnost, náboženství, kultura a jazyk. Rozmanitost se však vztahuje nejen na tyto aspekty. Týká se také různých (ne)schopností, úrovně vzdělání, sociálního zázemí, ekonomické situace, zdravotního stavu nebo místa původu – jak je popsáno v definici „osob s omezenými příležitostmi“.

Tento dokument si klade za cíl přijmout a vyzdvihnout přínos rozmanitosti, aby se odlišnost stala pozitivním zdrojem poznávání, a nikoli příčinou negativní rivality a předsudků. Účastníci a organizace zapojené do programů Erasmus+ a Evropský sbor solidarity by měli být vybaveni potřebnými kompetencemi pro práci s rozmanitostí a pro obohacení programu by měli co nejlépe využít toho, co rozmanitost nabízí. Tím se podpoří pozitivní interakce mezi lidmi ze všech společenských vrstev a v konečném důsledku se zlepší situace lidí s omezenými příležitostmi.

5. Mechanismy programů na podporu začleňování a rozmanitosti

Formáty činností aktivně vytvářejí osobní a on-line interakci mezi lidmi z různých prostředí (kultur, schopností, názorů atd.). Programy nabízejí metodiku, struktury a sítě, které v rámci těchto činností podporují a umožňují pozitivní osobní setkání. Získané kompetence lidem po návratu pomáhají orientovat se v rozmanitosti a přispívat k sociální soudržnosti. V průběhu všech činností by měl být podporován dialog mezi nemarginalizovanými lidmi a lidmi s omezenými příležitostmi, a to i s cílem pomoci těm druhým, aby se kvůli svému původu necítili stigmatizováni.

Programy zahrnují zejména následující prvky a mechanismy na podporu a rozvoj začleňování a rozmanitosti.

a) Začlenění a rozmanitost jako priority v procesu posuzování

V obou programech patří začleňování a rozmanitost mezi kritéria výběru žádostí o financování a přidělování finanční podpory. V procesu udělování grantů by měly být upřednostněny kvalitní projekty, které se aktivně zabývají začleňováním a rozmanitostí a které zahrnují účastníky s omezenými příležitostmi, nováčky a místní organizace.

Stejně tak aktivní provádění zásad začleňování a rozmanitosti tvoří součást počátečního posuzování žádostí o akreditaci v rámci akcí v oblasti mobility, jakož i součást kritérií pro průběžné posuzování akreditovaných příjemců grantu. Aby bylo možné lépe určit potenciál, sledovat projekty zaměřené na podporu začleňování a rozmanitosti a poskytovat jim poradenství, jsou hodnotitelům poskytovány zvláštní pokyny a specifické možnosti vzdělávání.

b) Dostupnost a uživatelská přívětivost programů

Oba programy se snaží o uživatelsky přívětivý přístup, aby pokyny k programům, mechanismy podávání žádostí a podávání zpráv, dokumenty a formuláře byly jasnější, kratší a srozumitelnější. To zahrnuje pokud možno používání různých jazyků a formátů, jakož i zajištění uživatelské přívětivosti a dostupnosti digitálních vzdělávacích prostředí. Online platformy (např. eTwinning, School Education Gateway, Evropský portál pro mládež, elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE) a mobilní aplikace Erasmus+) jsou navrženy tak, aby zajišťovaly rovnou přístupnost pro všechny, usnadňovaly účast všem, ale zejména účastníkům s omezenými příležitostmi, např. zrakově postiženým osobám nebo osobám s nízkou úrovní digitálních dovedností.

c) Přípravné návštěvy

Jako součást financovaných projektů, a zejména v případech, kdy jsou do činností v oblasti mobility zapojeni účastníci s omezenými příležitostmi, mohou organizátoři projektů v případě potřeby společně s těmito účastníky uskutečnit přípravné návštěvy v organizacích, které danou aktivitu v jiné zemi pořádají. V rámci některých akcí mohou tyto návštěvy uskutečnit také jednotliví účastníci sami nebo s rodinným příslušníkem či doprovázející osobou. Účelem těchto návštěv je zajistit vysokou kvalitu činností usnadněním a přípravou administrativních opatření, budováním důvěry a porozumění a navázáním pevných partnerství mezi zúčastněnými organizacemi a osobami. Přípravná návštěva může také pomoci poskytnout individualizovanou podporu a posoudit individuální potřeby účastníka – případně spolu s organizátorem projektu – a související opatření, která mají zúčastněné organizace přijmout.

d) Posílené mentorování

„Posílené mentorování“ je pojem, který popisuje zesílený proces mentoringu, který lze využít k podpoře účastníků s omezenými příležitostmi v určitých činnostech programů, pokud nemůžou realizovat činnost samostatně nebo s běžnou mentorskou či poradenskou podporou. Posílené mentorování zahrnuje užší kontakt, častější zasedání a více času věnovaného provádění úkolů. To zaručuje postupnou podporu účastníků během projektových činností i mimo pracovní dobu. Posílené mentorování umožňuje účastníkům získat co největší míru samostatnosti, a přispět tak k úspěšnému provedení projektu.

e) Vyhrazená finanční podpora

Programy nabízejí mechanismy finanční podpory¹⁸, které umožňují a podporují začleňování a rozmanitost napříč projekty:

- dodatečné financování zaměřené na pokrytí nákladů zvláštních potřeb účastníků, kterým omezené příležitosti neumožňují účastnit se na stejné úrovni jako jejich vrstevníci, včetně například posíleného mentorování, nebo nákladů spojených s uzpůsobením cestování a ubytování, osobní asistence nebo specifických mezikulturních či jazykových příprav;
- dodatečná finanční podpora pro organizace, které realizují projekty aktivně podporující začleňování a rozmanitost – konkrétně na oslovení těžko dosažitelných skupin, na dodatečnou pracovní zátěž, která z toho může vyplývat, a na zaměstnance, kteří se věnují podpoře plné účasti osob s omezenými příležitostmi v projektu;
- flexibilní a snadno srozumitelné finanční mechanismy, aby bylo možné lépe se přizpůsobit potřebám jednotlivých cílových skupin na vnitrostátní úrovni a aby se zohlednily možné synergie s jinými vnitrostátními/evropskými fondy; včetně možnosti financovat náklady spojené s individuálními potřebami předem nebo průběžně, aby se snížila finanční zátěž účastníka (účastníků) s omezenými příležitostmi, jakož i žadatelské organizace nebo aby se podpořila přenositelnost vnitrostátní podpory při účasti na mobilitách v zahraničí;
- zvláštní financování určené zejména na podporu menších organizací s malými nebo žádnými předchozími zkušenostmi s podáváním žádostí v rámci programů, včetně zjednodušeného a pružnějšího postupu financování.

Další možnosti finanční podpory by měly být potenciálním příjemcům grantu jasně vysvětleny a transparentně zpřístupněny.

f) Menší a snadněji přístupné akce

Vzhledem ke své koncepci a pravidlům financování jsou některé části programů vhodné zejména pro organizace s menší administrativní kapacitou (jakou někdy mohou mít organizace podporující osoby s omezenými příležitostmi) nebo pro ty, kteří jsou v programu nováčky. Pro tyto akce jsou typické nižší a pružnější částky grantů, jednodušší požadavky na administrativu a podávání zpráv, jakož i kratší doba trvání projektů. Zároveň jsou tyto akce koncipovány jako vstupní cesta k dalším možnostem financování,

---

¹⁸ Kromě zde uvedené dodatečné podpory by programy měly usilovat o vyplácení pravidelných grantů co nejdříve, ještě před zahájením projektů (aby účastníci nemuseli vyplácet zálohy).

kteřé jim umožňují růst a budovat vlastní kapacity v rámci různých akcí, které programy nabízejí.

g) Postupné budování kapacit

Různé formáty projektů v rámci programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity umožňují nabízet přeshraniční zkušenosti podle potřeb a možností lidí (zejména těch s omezenými příležitostmi) v různých fázích jejich života, a tak postupně budovat kapacitu. Organizacím se doporučuje využívat programy jako nástroje pro osobní a vzdělávací rozvoj účastníků.

h) Formát projektu a doba trvání mobility

Krátkodobé mobility a mobility malého rozsahu mohou být první zkušeností pro osoby s omezenými příležitostmi, které se vzhledem ke své situaci nemohou zúčastnit mobility standardní délky nebo se na ni necítí připraveny. První zkušenost může těmto skupinám pomoci zvážit jako druhý krok účast v dlouhodobějších a rozsáhlejších projektech. Na skupinové projekty mohou kromě toho navazovat individuální aktivity a krátkou fyzickou mobilitu lze kombinovat s on-line zkušenostmi prostřednictvím účasti ve virtuální mobilitě a smíšených intenzivních programech.

i) Evropské aktivity na místní úrovni

Některé akce poskytují vzdělávací příležitosti na místní úrovni – vždy ve spojení se silným evropským rozměrem – ať už prostřednictvím zapojení mezinárodních účastníků, prostřednictvím tématu projektu, nebo obojího. Tyto druhy aktivit mohou poskytnout první zkušenost v programech těm účastníkům, kteří nemají dostatek sebevědomí, aby se poprvé zapojili do aktivit v zahraničí. Pro účastníky s omezenými příležitostmi mohou tyto evropské projekty ve známějším prostředí sloužit jako cesta k dalším přeshraničním zkušenostem.

j) Virtuální výměny

Jako další a doplňkovou možnost pro účastníka (účastníky) s omezenými příležitostmi program také nabízí mezikulturní virtuální výměny. Projekty, jako jsou Virtuální výměny, spojují v rámci tematických projektů osoby z různých zeměpisných oblastí. Tyto virtuální výměny mohou být také cestou k pozdější fyzické přeshraniční mobilitě a měly by ji spíše doplňovat než nahrazovat. Virtuální učebny a virtuální výukové prostory se využívají k distančnímu vzdělávání, ale také k posílení poradenské podpory studentů v rámci mobility.

k) Podpora jazykového vzdělávání

Vzhledem k tomu, že jazyková způsobilost je pravidelně zmiňována jako překážka účasti v programech, zahrnují tyto programy možnosti jazykového vzdělávání podporující činnosti v oblasti mobility. Tato podpora je poskytována buď prostřednictvím on-line jazykové podpory Erasmus+, nebo (pokud tato podpora není k dispozici) prostřednictvím jiných jazykových finančních pobídek, nebo na činnosti vyžadující zvláštní jazykové vzdělávání. Může být poskytována i v jiných formách, např. s využitím znakového jazyka, pokud on-line výuka není vhodným nástrojem k oslovení cílových skupin.

6. Úloha organizací při přípravě, provádění a sledování projektů

Žadatelské organizace by měly ve svých projektech řešit začleňování a rozmanitost. Organizace hrají klíčovou úlohu při uskutečňování začleňování, zejména pokud jde o

organizační rozvoj (získávání a budování dalších kapacit pro řešení projektů začleňování a jejich rozšiřování napříč organizací) a oslovování účastníků a interakci s nimi před projektem, v jeho průběhu i po jeho skončení. Následující pokyny podporují plánování a provádění těchto činností a projektů.

a) Vytváření sítí a budování kapacit pro začleňování a rozmanitost

Organizace se vyzývají, aby se zabývaly začleňováním a rozmanitostí v souladu se svými potřebami a potřebami své komunity. Zaměstnanci, kteří se ve svých organizacích zabývají konkrétně otázkami začleňování a rozmanitosti a účastníky s omezenými příležitostmi, mohou v oblasti podpory osob s omezenými příležitostmi těžit ze spolupráce s kolegy z jiných organizací. Mají dobré předpoklady pro organizování projektů v programech, které se zaměřují na začleňování a rozmanitost. Formáty programů a podpůrné struktury jim v rámci jejich organizace poskytují dobrou příležitost k rozvoji vlastního přístupu k začlenění a rozmanitosti. K tomu, aby se posílilo sociální začleňování a podporovala rozmanitost, je potřeba, aby si organizace budovaly způsobilost průběžným vzděláváním, hodnocením a rozvíjením svých kapacit. S cílem pomoci zvýšit jejich kapacitu v tomto ohledu lze sjednat různé formy podpory, jako jsou školení, vzájemné učení a možnosti stínování na pracovišti.

Co se týká projektů mobility, měly by organizace usilovat o vzájemnost, pokud jde o přijímání účastníků s omezenými příležitostmi, a podle toho plánovat své projekty v rámci partnerství. To může pomoci zvýšit v partnerství důvěru a know-how. Organizace, které uskutečňují projekty mobility, by v rámci organizace měly podporovat spolupráci mezi příslušnými pracovníky s know-how v oblasti začleňování a rozmanitosti.

Organizace by také měly využívat možnosti školení, které se v rámci programů nabízejí. Prostřednictvím spolupráce nebo vytváření sítí řízených národními agenturami, vzdělávacími středisky nebo jinými zkušenými organizacemi nebo prostřednictvím příležitostí nabízených online platformami, jako je EPALE, School Education Gateway nebo eTwinning, mohou zvýšit svou kapacitu pro uskutečňování vysoce kvalitních projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti a vytvořit síť důvěryhodných partnerů. Tyto aktivity je třeba organizovat tak, aby byly dostupné všem, a to i z logistického hlediska.

b) Spravedlivý a transparentní výběr účastníků

Výběrová řízení organizací by měla zohledňovat rovný přístup a začleňování a měla by komplexně posuzovat zásluhy a motivaci žadatelů. Je důležité usilovat o rovný přístup k příležitostem a poskytovat účastníkům individualizovanou podporu na základě jejich potřeb. V zájmu rozšíření účasti se organizacím doporučuje, aby vytvářely integrované příležitosti v rámci nabídky vzdělávání (jako jsou např. „okna mobility“ v oblasti vysokoškolského vzdělávání), a měly by zvážit různé formy mobility, aby oslovily své cílové skupiny a usnadnily jim účast (např. kombinovaná a krátkodobá mobilita). Organizacím se doporučuje, aby na základě potřeb cílové skupiny v programech využívaly různé formáty projektů.

c) Zvyšování povědomí a osvěta

Pro programy jsou mimořádně důležité osvětové činnosti, které zajistí, že se o všech příležitostech bude vědět a že se dostanou i k těm cílovým skupinám, které mají s přístupem k programům potíže.

Organizace by měly zvyšovat povědomí o různých příležitostech a podpůrných mechanismech. Lidé s omezenými příležitostmi by měli být osloveni v jejich osobním prostředí, a to přizpůsobením přístupu jejich specifickým informačním potřebám. Důležitým faktorem úspěchu při poskytování informací nedostatečně zastoupeným

skupinám je spolupráce se zúčastněnými stranami, které s těmito cílovými skupinami pracují na místní/regionální úrovni.

Mezi konkrétní přístupy a opatření k oslovení osob s omezenými příležitostmi patří:

- i. osobní setkání nebo akce s konkrétními cílovými skupinami s omezenými příležitostmi (např. pro ně vyhrazené informační dny);
- ii. spolupráce s organizacemi a jednotlivci působícími v oblastech začleňování osob s omezenými příležitostmi jako zprostředkovateli, kteří v případě potřeby osloví konkrétní cílové skupiny;
- iii. cílené propagační materiály a publikace v příslušných jazycích, včetně znakového jazyka, a ve vhodných formátech, jako je velké písmo, snadno čitelné písmo a Braillovo písmo, s informacemi o případném využití dodatečných finančních prostředků na podporu osob s omezenými příležitostmi;
- iv. jasný a srozumitelný jazyk pro informace a komunikaci. Vyhýbání se abstraktnímu jazyku a zbytečné složitosti a co největší využití vizuálních prvků;
- v. reference, „ambasadoři“ a vzory: bývalí účastníci s omezenými příležitostmi a absolventské sítě a organizace jako Erasmus Student Alumni Alliance, Erasmus Ambassadors nebo EuroPeers atd. mohou pomoci podporovat programy mezi lidmi s omezenými příležitostmi tím, že se podělí o své vlastní zkušenosti s přáteli, spolužáky, zaměstnanci své organizace, novináři nebo školami.

d) Příprava a podpora účastníků ve všech fázích projektu

Organizace by měly účastníky na projekt dobře připravit a podporovat je před začátkem, v průběhu i po skončení projektu. Potřeby a podněty účastníků by měly být aktivně zjišťovány, posuzovány a co nejvíce zohledňovány ve všech fázích projektu, zejména pokud jde o druh aktivit, které jsou pro ně vhodnější, a způsob jejich zavádění.

i. Před začátkem projektu

Organizacím se doporučuje, aby pro účast ve svých projektech co nejvíce zjednodušily své interní postupy. Organizace by měly podporovat potenciální účastníky při zapojení do programů: pomáhat jim s administrativní činností (registrace, dokumenty, zprávy atd.). Účastníkům by se mělo dostat osobního posílení, jazykové podpory, kulturní přípravy a měli by pochopit, co se od nich očekává a na koho se během aktivit obrátit, pokud jde o vzdělávací, administrativní a osobní podporu.

ii. V průběhu projektu

Aktivity by měly být přizpůsobeny potřebám účastníků s omezenými příležitostmi, jako jsou např. inkluzivní metodiky výuky nebo podpora doprovázejících osob během mobility. Organizace by měly poskytovat škálu podpůrných činností, které usnadňují sociální začleňování a pozitivní kontakt s různými druhy rozmanitosti. V organizaci by měl být zaměstnanec nebo protějšek, se kterým si účastníci mohou vyměňovat zkušenosti a předcházet jakýmkoli obtížím nebo je řešit.

Vzhledem k tomu, že programy mohou mít na lidi s omezenými příležitostmi silný dopad, je třeba věnovat zvláštní pozornost analýze procesu učení a výsledkům v průběhu

projektu, jakož i dokumentaci získaných znalostí po skončení projektu nebo ke konci projektu.

iii. Po skončení projektu

Organizace by měly společně s účastníky vyhodnotit zkušenosti z projektu a jeho dopad a podpořit uznávání studijní zkušenosti. Doporučuje se, aby účastníky po návratu zapojily do místních aktivit (informační, podpůrné činnosti) s cílem maximalizovat tuto zkušenost a motivovat budoucí účastníky.

e) Motivace a podpora zapojení komunity

Programy mají pozitivní dopad na sociální začlenění a řešení rozmanitosti, který přesahuje řady těch, kteří se jich přímo účastní. Činnosti související se začleňováním by měly být úzce propojeny s potřebami komunity. V tomto ohledu by organizace měly podporovat účastníky, aby se během projektu zapojili do místních komunit a činností občanské angažovanosti, a měly by za to být různými způsoby oceněny. Mohou také zapojit bývalé účastníky a místní účastníky, kteří se (zatím) nemohou zapojit do fyzické mobility, aby se zvýšil místní dopad mezinárodní činnosti. Organizace by měly, pokud je to možné, prostřednictvím stávajících nástrojů účastníkům za jejich dobrovolnou práci poskytnout formální uznání.

7. Úloha národních agentur, vzdělávacích středisek a Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA)

Národní agentury mají zásadní význam pro podporu projektů, aby byly co nejvíce inkluzivní a rozmanité. Pro soudržné a účinné provádění programů se od národních agentur vyžaduje, aby se řídily některými společnými zásadami a aby se pružně přizpůsobily domácímu kontextu. Klíčovými hráči při podpoře a provádění této strategie jsou také vzdělávací střediska, která podporují provádění programů, zejména pokud jde o shromažďování znalostí a koncipování a provádění činností zaměřených na budování kapacit pro pracovníky národních agentur a příjemce grantů z programů.

Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA) plní stejně významnou úlohu centrálně řízené složky programů. V partnerských zemích mají zásadní význam pro přiblížení programu cílovým skupinám, na které je tato strategie zaměřena, i delegace EU a národní kanceláře programu Erasmus+ (pokud existují).

Národní agentury, vzdělávací střediska a agentura EACEA by měly zvyšovat povědomí o různých možnostech a podpůrných mechanismech projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti. Lidé s omezenými příležitostmi by měli být osloveni v jejich osobním prostředí, prostřednictvím organizací, které s nimi pracují, a to přizpůsobením přístupu jejich specifickým informačním potřebám.

Kromě toho se všechny struktury realizující programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity vyzývají, aby ve svých vlastních strukturách a činnostech přemýšlely o přístupnosti, začlenění a rozmanitosti. To znamená také věnovat pozornost tomu, aby zajistily přístupná místa pro konání akcí, zajišťovaly na nich tlumočení do znakového jazyka a/nebo titulkování, měly přístupné webové stránky a materiály, zohledňovaly rozmanitost při nábore zaměstnanců, jakož i ve svých skupinách odborníků a hodnotitelů.

Při zavádění této strategie a zvyšování povědomí o ní se všichni zúčastnění aktéři zavazují udržovat pravidelné kontakty a konzultovat organizace a odborníky působící v příslušných oblastech.

a) Informace a zvyšování povědomí

Národní agentury hrají ve své zemi důležitou roli v osvětové a informační činnosti. Svou informační strategii by měly přizpůsobit konkrétním cílovým skupinám podle svého vnitrostátního kontextu. Jsou vybízeny k tomu, aby o svých národních akčních plánech pro začleňování a rozmanitost informovaly veřejně a aby při poskytování dotací na projekty v oblasti začleňování a rozmanitosti zajistily nejvyšší standardy transparentnosti.

Národní agentury by také měly vypracovat vhodné a dostupné informační materiály, využívat různé informační a osvětové kanály a měly by proaktivně oslovovat a kontaktovat organizace působící v oblastech důležitých pro začleňování a rozmanitost. Měly by vytvářet a poskytovat informační materiály v dostupných jazycích, včetně znakového jazyka, a ve vhodných formátech, shromažďovat a využívat příklady osvědčených postupů a nabízet zúčastněným stranám možnosti navazování kontaktů.

b) Podpůrný přístup

Národní agentury musí organizátorům projektů v oblasti začleňování a rozmanitosti poskytovat systematickou, spravedlivou a přizpůsobenou podporu ve všech fázích projektového cyklu. To je zvláště důležité pro nováčky v programech a pro žadatele, kteří zahrnují osoby s omezenými příležitostmi, aby se odstranily překážky bránící jejich plnohodnotné účasti.

Národní agentury mohou tento podpůrný přístup poskytovat samy nebo mohou zavést systémy realizátorů, koučů, kontrolních návštěv projektů, poradenství po telefonu, prostřednictvím sociálních médií nebo e-mailem atd.

K jejich úkolům patří vymezení úrovně dodatečné podpory na základě domácího kontextu a podle transparentního souboru kritérií. Národní agentury musí vyčlenit dostatečné lidské a finanční zdroje, aby mohly tento přístup účinně a soustavně uplatňovat.

c) Strategická opatření

Národní agentury musí vypracovat národní akční plán programu Erasmus+ a Evropského sboru solidarity pro začleňování a rozmanitost, který bude vycházet z místní reality v dané zemi, ale vždy bude v souladu se strategií na evropské úrovni. Národní agentury se mohou zaměřit na strategické priority (např. podpora skupin, které čelí jednomu nebo více faktorům vyloučení), ale nesmí vyloučit žádnou z ostatních cílových skupin, pokud by se na ně vztahovaly.

Pracovní programy agentur musí obsahovat seznam činností, které přispívají k jejich národnímu akčnímu plánu a ke strategii na evropské úrovni.

Musí veřejně informovat o svých národních akčních plánech pro začleňování a rozmanitost a při poskytování dotací na projekty v oblasti začleňování a rozmanitosti zajistit nejvyšší standardy transparentnosti.

d) Úředníci pro začleňování

Každá národní agentura musí jmenovat alespoň jednoho úředníka pro začleňování a rozmanitost, který by ve vnitrostátní agentuře koordinoval činnosti související se začleňováním a rozmanitostí. Tato osoba je kontaktní osobou pro ostatní národní agentury, Komisi a vzdělávací střediska zabývající se touto problematikou.

Kromě toho musí všichni zaměstnanci národních agentur znát svou vnitrostátní strategii a strategii EU a provádět je napříč všemi akcemi programů.

V tomto ohledu by úředníci pro začleňování měli pomáhat při zohledňování začleňování a rozmanitosti v rámci své národní agentury a sdílet své know-how a poznatky týkající se začleňování a rozmanitosti s kolegy. Měly by také tato hlediska zahrnovat do projektů a pomoci mapovat cílové skupiny, které se prostřednictvím této strategie nemusí podařit oslovit.

e) Školení a vytváření sítí pro organizace, pracovníky národních agentur a odborné hodnotitele

Národní agentury a vzdělávací střediska musí pro organizace působící v oblastech souvisejících se začleňováním a rozmanitostí na národní i nadnárodní úrovni organizovat školení, vytváření sítí a prezentační akce. Dialog mezi organizátory projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti a zástupci programů je přínosný pro všechny zúčastněné.

Kromě dalších vnitrostátních nástrojů je důležitým nástrojem pro budování kapacit a vytváření sítí také koordinované využívání činností v oblasti odborné přípravy a spolupráce v programu Erasmus+ a vytváření sítí v rámci Evropského sboru solidarity.

Aby se v síti národních agentur vybudovaly kapacity pro lepší hodnocení a řízení projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti, je zároveň zapotřebí specializované školení příslušných odborníků pro pracovníky národních agentur a odborníky zapojené do posuzování projektů. Zvláštní pozornost by měla být věnována plnému využití potenciálu projektů zaměřených na podporu začleňování a rozmanitosti a rozvoji úspěšných projektů.

Národní agentury se vyzývají, aby do své skupiny hodnotitelů a hodnotících komisí zapojily osoby s omezenými příležitostmi s cílem využít jejich know-how a sdílet je s ostatními hodnotiteli, zvýšit povědomí a zajistit lepší hodnocení projektů. Aby bylo možné lépe určit potenciál, sledovat projekty zaměřené na podporu začleňování a rozmanitosti a poskytovat jim poradenství, jsou pro pracovníky národních agentur a odborné hodnotitele připraveny zvláštní pokyny a konkrétní možnosti školení.

f) Monitorování a vykazování

Národní agentury musí Komisi v požadované podobě poskytnout informace o řadě ukazatelů, aby mohla sledovat pokrok dosažený při provádění strategie.

Agentury musí zajistit, aby údaje uložené na vnitrostátní úrovni v IT nástrojích byly co nejspolehlivější. Rovněž musí zajistit, aby projekty prezentované jako osvědčené postupy v oblasti začleňování a rozmanitosti byly kvalitní.

g) Synergie s dalšími programy

Je třeba, aby národní agentury podporovaly příjemce grantu při hledání nejuhodnějšího opatření (formátu projektu) pro jejich projekt začlenění a rozmanitosti v rámci programů nebo při hledání jiných/dodatečných možností financování. Vhodnými příklady jsou další programy, jako je Evropský sociální fond+, Horizont Evropa, Digitální Evropa, Kreativní Evropa nebo programy financování Evropského hospodářského prostoru.

Agentury musí u příjemců grantu podporovat různé formáty projektů v programech, aby lidem s omezenými příležitostmi, se kterými pracují, vytvořily cestu skrze různé příležitosti.

Osvědčené postupy týkající se synergií s jinými programy by měly být zdokumentovány a šířeny, aby se znásobilo jejich využití a plně využil jejich potenciál.

8. Inspirace úspěšnými zkušenostmi a osvědčenými postupy

Evropská komise určila řadu zkušeností a osvědčených postupů z předchozích programů, které jsou sdíleny prostřednictvím online platform. Následující zdroje poskytují přístup k postupům, materiálům a dokumentaci k tématu začlenění:

- platforma **Erasmus+ Project Results** – přístup ke všem financovaným projektům Erasmus+ s možností vyhledávání podle tématu, roku, země atd. a s možností vyhledat projekty osvědčených postupů v oblasti začleňování a jejich výsledky
- **SALTO Inclusion & Diversity (začlenění a rozmanitost)** – školení, publikace nebo zdroje pro mezinárodní práci s mládeží s účastníky s omezenými příležitostmi
- **Strategic Partnership on Inclusion (Strategické partnerství pro začleňování)** – konsorcium národních agentur, které vyvinulo strategický přístup v oblasti mládeže s cílem oslovit a zapojit cílové skupiny v různých zemích
- **EPALE** – otevřená komunita v oblasti vzdělávání dospělých v Evropě s tematickou částí věnovanou podpoře studujících (tj. překážky, sociální začlenění, postižení)
- portál **School Education Gateway** – evropská internetová platforma pro školní vzdělávání, jejíž součástí je soubor nástrojů na podporu inkluzivního vzdělávání
- **databáze výsledků projektů Evropského sboru solidarity** – poskytuje přístup ke všem financovaným projektům Evropského sboru solidarity
- **Eurodesk** – evropská síť poskytovatelů informací o různých druzích vzdělávací mobility pro mladé lidi a ty, kteří s nimi pracují. Eurodesk je vybaven „vyhledávačem příležitostí“ a je zdrojem informací pro **Evropský portál pro mládež**

Struktury provádějící programy a organizace, které přijímají finanční prostředky, by navíc měly aktivně prezentovat inspirativní příklady a osvědčené postupy v oblasti začleňování a rozmanitosti v projektech Erasmus+ a Evropského sboru solidarity. Tyto činnosti v oblasti šíření informací mohou být prováděny různými kanály, například v on-line podobě, v tištěné podobě, vzájemným informováním nebo s pomocí bývalých účastníků, kteří působí jako ambasadoři a realizátoři.

